

הלהט לחיאתרון

זוכה
פרס
ישראל

הבימה
התיאטרון הלאומי

אדיפוס

תיאור מקרה
מאת סופוקלס

אדיפוס

תיאור מקרה

מאת סופוקלס

תרגום: שמעון בוזגלו
נוסח הצגה ובימוי: חנן שניר
עיצוב תפאורה: רוני תורן
עיצוב תלבושות: פולינה אדמוב
מוסיקה: יוסי בן נון
עיצוב תאורה: פליס רוס
שפה ודיבור: אסי אשד

משתתפים:

אדיפוס - אלכס קרול
יוקסטטה - ייבגניה דודינה/מאיה מעוז
קראון - גיל פרנק
טירסיאס - דבורה קידר/גיל פרנק
ריזורוס/שליח - דב רייזר
אבדוס/רועה - ג'אסן עבאס
אלקוס/שליח שני - אהרון אלמוג
מיקולס/שליח שלישי - מיכאל כורש

המחזה

"אדיפוס המלך" היא הטרגדיה היוונית הידועה והחשובה ביותר. אריסטו ראה במחזה מופת ומודל לכל הטרגדיות היווניות. זהו מחזה בלשי ומותחן פסיכולוגי שמהדהד מעבר לגבולות המקום והזמן בו נכתב. נבואה מסתורית החוזה רצח אב וגילוי עריות, מפעילה את הדמויות ומניעה את העלילה. מגפה נוראה מפילה חללים רבים ומאלצת את אדיפוס לחקור את סיבתה. על פי האמונה, רצח המלך הקודם שלא פוענח, הוא העילה למגיפה ועל אדיפוס מטל לגלות את הרוצח. בתרגום החדש של שמעון בוזגלו ובעיבוד של חנן שניר נחשפת לעינינו טראומת הילדות של אדיפוס. בעזרת קבוצת שחקנים שהם ספק מקהלה יוונית, חוקרי רצח, צוות טיפולי או כולם ביחד.

מנהלת הפקה: דנה כץ-נעמן
עוזרת בימאי ומנהלת הצגה: קארין סיגל
עוזרת בימאי ויועצת תנועה: נועה וגנר
מנהלת הצגה: אושי טרבליסי

עריכת תכניה: רות טון מנדלסון, רמי סמו
צילום בחזרות: ז'ראר אלון
עיצוב גרפי: נוטלסטודיו
עיצוב פוסטר: פאר לין • CREATIVE

הצגה ראשונה: 01.01.15
משך הצגה: שעה ו-20 דקות, ללא הפסקה

By Sophocles

Translated by **Shimon Buzaglo**
Stage version&Director: **Hanan Snir**
Set Design: **Roni Toren**
Costumes Design: **Polina Adamov**
Music: **Yossi Ben Nun**
Lighting: **Felice Ross**
Speech Coach: **Assi Eshed**

The Cast:
Oedipus - **Alex Krul**
Yocasta - **Evgenia Dodina/Maya Maoz**
Creon - **Gil Frank**
Teresias - **Dvora Keydar/Gil Frank**
Resorus/Messenger - **Dov Reiser**
Abados/Sheperd - **Gassan Abbas**
Elkos/Second Messenger - **Aharon Almog**
Mikols/Third messenger - **Michael Koresh**

The Play

"Oedipus Rex" is the most important and well known Greek tragedy. Aristotle saw the play as a model of excellence for all Greek tragedies. A detective play and a psychological thriller, "Oedipus Rex" resonates beyond the boundaries of the time and place in which it was written. A mysterious prophecy that predicts incest and the murder of a father drives the characters to action and advances the plot. A terrible epidemic claims the lives of many, forcing Oedipus to investigate its cause. According to general belief, the unsolved murder of the previous king is the reason for this epidemic, and Oedipus is given the task to discover the identity of the murderer. Through the new translation of Shimon Buzaglo, and the adaptation by Hanan Snir, Oedipus' childhood trauma is revealed with a group of actors who serve perhaps as a Greek chorus, as murder investigators, as the therapeutic staff or as all of the above.

Production Manager: **Dana Katz-Naaman**
Assistant Director&Stage Manager: **Karin Sigal**
Assistant Director&Movement Adviser: **Noa Wagner**
Stage Manager: **Oshi Trabelsi**

Program: **Ruth Tonn-Mendelson, Rami Semo**
Rehearsal Photos: **Gerard Allon**
Graphic Design: **Nutelstudio**

Opening: 1 January, 2015

Length: 1 hour 20 minutes, with no interval

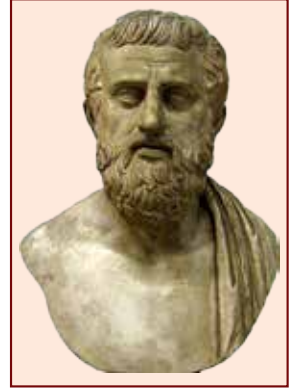
OEDIPUS

A Case Study

על סופוקלס

סופוקלס הוא התמצית של אתונה במיטבה במאה החמישית לפני הספירה - הדמוקרטיה הראשונה, ואולי גם המוצלחת ביותר מאז ומעולם. הדמוקרטיה הזאת, שהחלה להתגבש אחרי נפילת הטיירנים בסוף המאה השישית, ובעיקר אחרי הניצחונות הגדולים על הפרסים בתחילת המאה החמישית, לא היתה יכולה למצוא בן מפואר יותר לבטא את ערכיה. סופוקלס היה לא רק מחזאי פורה שכתב למעלה מ-120 מחזות, והמצליח משלושת המחזאים הגדולים בני זמנו (הוא זכה בתחרויות המחזות כעשרים פעמים במקום הראשון ומעולם לא במקום השלישי, האחרון), אלא היה אף שותף פעיל ובכיר בחיים הציבוריים, ולפרק זמן מסוים היה גם גנרל בצבא.

סופוקלס נולד בקולונוס, פרבר של אתונה, בשנת 496 או 495 לפני הספירה, ומת כעבור תשעים שנה, בשנת 406. הקריירה האמנותית שלו החלה כבר בשנת 468, כשהתחרה נגד אֵיסְכִילוֹס, המבוגר ממנו, וניצח אותו, ונגמרה בשנה האחרונה לחייו, כשבחגיגות הדיוניסיה הלביש בשחורים את השחקנים והמקהלה שלו לאות אבל על מותו זה-מקורב של אַוֵרִיפִידֵס, הצעיר ממנו.

מכל מחזותיו של סופוקלס השתמרו שבעה בלבד (ועוד פרגמנטים מכמה מחזות אחרים). הרי הם לפי הסדר הכרונולוגי המשוער: נשות טֶרְכִיס, אַנְטִיגוֹנָה, אֵיאֵס, אֵדִיפּוֹס המלך, אֶלְקִטֶרָה, פִּילוֹקֶטֶס, אֵדִיפּוֹס בקולונוס (המחזה הזה נכתב בשנתו האחרונה של סופוקלס, והוצג רק לאחר מותו). אֵדִיפּוֹס המלך נכתב בין 430 ל-425 לפני הספירה.

מיתוס על בית אֲדִיפּוֹס והרקע למחזה

הסיפור על אֲדִיפּוֹס שרצח את אביו, התחתן עם אמו והוליד ממנה ילדים-אחים, היה ידוע לרוב (אם לא לכל) הקהלה שבא במאה החמישית לפני הספירה להצגת הבכורה של אֲדִיפּוֹס המלך באתונה. הטרגדיות היווניות שנשארו בידינו לא נוצרו יש מאין. כמעט כולן מתבססות על מיתוסים וסיפורים קדומים יותר מתוך האפוסים אֵיליאס ואֲדִיפּוֹס של הוֹמֵרוֹס ומתוך מקורות אחרים, שרובם לא הגיעו לידינו (יוצא הדופן היחיד הוא המחזה הפרסים של אֵיסְכִילוֹס, המתבסס על אירוע היסטורי בן זמנו). המחזאים השתמשו במקורות הללו כבקרש קפיצה לדמיון שלהם, ומקוריותם נמדדה לפי איכות טיפולם בחומר המוכר.

המקור הראשון שלנו למיתוס על בית אֲדִיפּוֹס הוא הוֹמֵרוֹס. באֲדִיפּוֹס (יא, 271–280), מספר אֲדִיפּוֹס על מסעו לשאול, שם ראה דמויות רבות, ובהן את יוֹקֵסְטָה, אמו של אֲדִיפּוֹס. בשורות האלה מצוי הבסיס המוכר למיתוס: יוֹקֵסְטָה מתחתנת עם בנה "בלא יודעים"; בדרך כלשהי דואגים האלים לגלות את זה לבני האדם; אֲדִיפּוֹס עובר מסכת ייסורים ויוֹקֵסְטָה מתאבדת בתלייה. כדאי לשים לב לכך שבסיפור ההוֹמֵרִי לא נמסר שאמו של אֲדִיפּוֹס ילדה לו ילדים, ולא נאמר במפורש שהוא עזב את תְּבִי, או גורש ממנה, אחרי הגילוי.

באֵיליאס (כג, 679–680), בתחרויות הספורט לכבוד פֵּטרוֹקלוֹס המנוח, מסופר על אחד הגיבורים שהגיע לתְּבִי וניצח בה את כל התושבים בתחרויות שנערכו בזמן טקס הקבורה של אֲדִיפּוֹס "שֶׁנֶּפֶל". השורות האלה מרמזות על כך שאֲדִיפּוֹס מת בתְּבִי, ולא בקולוֹנוֹס, כפי שמספר לנו סוֹפּוֹקְלֵס בֶּאֱדִיפּוֹס בקולוֹנוֹס, וכן שהוא מת בקרב, ולא מוות פלאי. גם הֶסְיוֹדוֹס מספר שאֲדִיפּוֹס מת בתְּבִי.

שני אפוסים, אולי מהמאה השיעית לפני הספירה, בשם אֲדִיפּוֹסִיָּה וְתֵבַאיִס, שנשארו מהם רק שורות אחדות וכמה ציטוטים עקיפים, הם כנראה המקור העיקרי למיתוס על בית אֲדִיפּוֹס. מן האֲדִיפּוֹסִיָּה שרדו שלושה קטעים: הראשון מספר שארבעת ילדיו של אֲדִיפּוֹס לא נולדו לו מיוֹקֵסְטָה, אלא מאישה בשם אֲוִרְיִגְנִיָּאה; השני מביא את חידת הֶסְפִּינְקֵס; והשלישי מספר שהֶסְפִּינְקֵס טרפה רבים:

ואפילו את היפה והנחשק מכולם,
את בנו של קְרָאון, האיש ללא רבב,
היִמון האלוהי.

סוֹפּוֹקְלֵס סוטה ממהלך האירועים הזה: ראשית, בכך שבניו ובנותיו אכן נולדו מיוֹקֵסְטָה אמו; שנית, על-פי גרסתו במחזה אֲנִיטִגוֹנָה, היִמון לא נטרף על-ידי הֶסְפִּינְקֵס אלא מתאבד. מהאפוס השני, תֵבַאיִס, נשארו קצת יותר ציטוטים. הם מספרים על אֲדִיפּוֹס העיוור שקילל את שני בניו, אֶטְאֹוֹקְלֵס ופּוֹלִינִיקֵס, שיריבו לעד וייהרגו זה מידי של זה, וכן על גיבורים מאַרְגוֹס שיצאו למסע נגד תְּבִי.

היו גם גרסאות אחרות, אבל רובן אבדו לנו. תקציר של הגרסאות השונות – אלה שהשתמרו ואלה שאבדו – אפשר למצוא אצל רושמי מיתוסים שונים. הבולט שבהם הוא אפולודורוס, שחי אולי במאה השנייה לספירה, וכינס את המיתוסים השונים, מהבריאה ועד לפלישה הדורית ליוון, בקובץ בשם הספרייה.

הנה הסיפור במילותיו היבשות ובסגנונו הקצרני:

ספר 3, פרק ה'

[7] אחרי מות אֲמִפּוֹיִן ירש ליוֹס את הממלכה. הוא התחתן עם בתו של מְנוֹיִקְאוֹס, שאחדים קוראים לה יוֹקֵסְטָה ואחרים אֶפִּיִקְסְטָה. אף שקיבל נבואה לא להוליד ילד (כי היילוד יהיה רוצח אב), בכל זאת, כשהיה שיכור, שכב עם אשתו. כשנולד לו התינוק, הוא ניקב את קרסוליו בסיכות, ומסר אותו לרועה שיפקירו במרעה, אבל הלה הפקיר אותו בהר קִיתִירוֹן. הבוקרים של פּוֹלִיבּוֹס, מלך קוֹרִינְתוֹס, מצאו את התינוק והביאו אותו לאשתו, פְּרִיבּוֹיָה [במחזה שלפנינו היא נקראת מְרוֹפָה]. היא אימצה אותו, טיפלה בקרסוליו, והעניקה לו את השם אֲדִיפּוֹס, בגלל רגליו הנפוחות [השם אֲדִיפּוֹס (ביוונית, אֲדִיפּוֹס) מורכב מהמילים אֲדִי [מָה] – נפיחות; פּוֹס – רגל. כלומר, בעל רגל נפוחה].

כשהילד גדל, ועלה בכוחו על בני גילו, הם קינאו בו וכינו אותו בלעג "אסופי". הוא חקר את פריבונה אבל לא הצליח ללמוד ממנה דבר. לכן הוא הגיע לדלפי כדי לחקור מי הם הוריו האמיתיים. האל אמר לו שלא יחזור לארצו, כי הוא ירצח את אביו וישכב עם אמו. כששמע את זה, ומאחר שהאמין שהוא בכל זאת נולד להורים שעליהם דיבר האל, עזב את קורינתוס. הוא נסע במרכבה דרך פוקיס [אזור במרכז יוון], ובדרך צרה אחת נתקל בליוס שרכב במרכבה. פוליפונטס - שהיה הכרוז של ליוס - הורה לו לזוז מהדרך, ומכיוון שאדיפוס סירב ועמד על מקומו, הרג פוליפונטס את אחד מסוסיו. אדיפוס, שזעם על כך, הרג את פוליפונטס ואת ליוס גם יחד, והגיע לתבי.

[8] ... קראון בן מנויקאוס ירש את הממלכה. בזמן שלטונו נפל על תבי אסון כבד: האלה הרה שלחה את הספינקס... - היו לה פני אישה, חזה, רגליים וזנב של אריה, וכנפי ציפור. לאחר שלמדה חידה מהמוזות, התיישבה על הר פיקיון, וחדה אותה לתושבי תבי. וזו לשון החידה: מהו זה שיש לו קול אחד, אבל הוא ארבע-רגלי, דו-רגלי ותלת-רגלי? [הנוסח המופר יותר הוא: איזה יצור הולך בבוקר על ארבע, בצהריים על שתיים, ובערב על שלוש?] אנשי תבי קיבלו נבואה שהם לא ייגאלו מהספינקס לפני שיפתרו את החידה. הרבה פעמים הם התכנסו כדי לבקש פתרון לחידה, ומכיוון שלא מצאו, נהגה הספינקס לחטוף אחד מהם ולבלוע אותו. לאחר שתושבים רבים מצאו כך את מותם, והאחרון שבהם הימון, בנו של קראון, הכריז הלה שמי שיפתור את החידה יזכה בממלכה ובאשתו של ליוס. כשאדיפוס שמע את זה, הוא פתר את החידה, וטען שפשרה הוא - אדם: כשהוא תינוק הוא ארבע-רגלי, כי הוא הולך על ארבעה איברים, בגרותו הוא דו-רגלי, ובזקנתו נוספת לו רגל שלישית, מקל ההליכה. הספינקס השליכה אפוא את עצמה ממקום מו' שבה הרגבה, ואדיפוס ירש את המלוכה והתחתן בלא יודעים עם אמו. הוא הוליד ממנה שני בנים, פוליניקס ואטאוקלס, ושתי בנות, איסקמנה ואנטיגונה...

[9] מאוחר יותר, כשהדבר התגלה, תלתה יוקסטה את עצמה בלולאת-חנק, ואדיפוס עיוור את עצמו וגורש מתבי, לא לפני שקילל את בניו, שראו אותו מוגלה מהמדינה ולא מנעו את זה. הוא הגיע יחד עם אנטיגונה לקולונוס [פרבר של אתונה], שם נמצא האזור המקודש לאומנידות, התיישב כמבקש חסד, התקבל על-ידי תזאוס, וכעבור זמן לא רב מת.

טיִרְסִיאַס כאשה?

אומרים שיופיטר, הספוג בנקטר, הניח בצד את דאגותיו הכבדות והתלוצץ עם יונו ברגע אחד של בטלה נינוחה, אמר: "אין לי ספק שאתן, הנשים, נהנות ממין יותר מגברים". היא הכחישה, לכן הם החליטו לשאול את טירסיאס החכם: הוא הכיר את העניין משני הצדדים - פעם אחת הוא הפריע לשני נחשים גדולים שהזדווגו ביער ירוק והכה אותם במקלו. והנה - מדהים! - הפך מגבר לאישה, וחייתה כך שבע שנים. בשנה השמינית שוב ראתה את אותם הנחשים, ואמרה: "אם להכות בכם הוא דבר כה מופלא עד שיש ביכולתו לשנות את מינו של המכה, אני אחבוט בכם גם עכשיו". והיא הלמה בנחשים וחזרה למין שבו נולדה.

ובכן, בתור שופט במריבה הקלילה טירסיאס אישר את דבריו של האל. יונו, כך אומרים, זעפה, נעשתה מדוכדכת מדי ביחס להתלוצצות כזאת וגזרה לילה נצחי על עיניו. אך הואיל ואסור לשום אֵל לבטל מעשי אֵל אחר, העניק לו האב האדיר - במקום מאור עיניו שנגזל - את היכולת לדעת מה צופן העתיד, ובכבוד זה הקל את עונשו.

אובידיוס, מטמורפוזות, ספר ג, 318-338.
מלטינית: שמעון בזוגלו

תרגום מחזה איננו תרגום שירה. זה נשמע אולי ברור ומובן מאליו, אבל לא בפועל. רוב המתרגמים נוטים לבלבל בין מחזה קלסי לשיר, אולי בגלל הנטייה לפואטיות של המחזות הקלסיים. אבל הטקסט של מחזה הוא רק הבסיס המילולי להצגת תיאטרון, לאירוע חזותי עם מילים, מוזיקה ותנועה (מכל אלה נשארו לנו בטררגדיה היוונית רק המילים). כל הנוכחות שלו על הדף היא זמנית בלבד, עד הרגע שיתממש על הבמה. במילים אחרות, מחזה הוא אחד מיסודותיה של הצגת התיאטרון, לא סוגה ספרותית. נכון, המחזות של סופוקלס כתובים במשקלים שיריים ורצופים במזמורים (פשוט מפני שזו הייתה המוסכמה; הפרוזה הספרותית לא נולדה עדיין), אבל הם אינם שיר, וסופוקלס איננו משורר. הוא איש תיאטרון.

רבים שגדלו על התרגומים הישנים למחזות הקלסיים (ורבים מהתרגומים העכשוויים לקליסיקה אינם שונים מהם מהבחינה הזאת) הורגלו לגישה הרואה במחזה שיר שלם העומד בפני עצמו, ולא טקסט להצגה, האמור לשים דגש על אלמנטים דרמטיים, בימתיים ומשחיקיים. הגישה הזאת הולידה (ומלידה) שפה "תרגומית" מלאכותית, הנוטה למליציות מיותרת ולפעמים אפילו לארכאיות, ובעיקר – שפה הנלחמת ממש באירוע הבימתי, ולא מפלסת לו מסלול לעוף בדרכו. דורות של צופים, וקוראים, כל כך הפנימו את הגישה והשפה הזאת, עד שכל ניסיון להתייחס למחזה כאל מחזה, נראה בעיניהם – במילה אחת – טעות.

גובה שפה אין לבחון מבחינת הזמן. כלומר, לא מהעובדה, למשל, שאָדִיפּוּס המלך נכתב לפני למעל מאלפיים וארבע-מאות שנים (כי אם כן, זה היה מביא את המתרגם העברי למצב האבסורדי שבו היה עליו לתרגם את המחזה בשפת ספר עזרה ונחמיה...). הפרט הזה אינו מהווה שום אינדיקציה לגובה שפת התרגום. מה שצריך לבדוק הוא מהו גובה השפה ביחס לאותו זמן (ואת הקריטריון הזה להחיל על העברית בת ימינו, כשנקודת המוצא היא העברית התקנית העכשווית), ואת זה אנחנו עושים על-ידי השוואה לטקסטים אחרים בני הזמן ובהפעלת השכל הישר. לא תמיד יש בידינו טקסטים בכמות מספיקה כדי לערוך השוואה הוגנת. במקרה של סִפּוֹקְלֶס, שחי באתונה במאה החמישית לפני הספירה, רוב החומר שנשאר לנו מתקופתו קטוע ו/או פואטי. ההשוואה הסבירה היחידה היא עם אוריפידס הצעיר ממנו בעשר שנים, וניכר ששפתו של סִפּוֹקְלֶס מעט מורכבת וגבוהה יותר. אבל כמה מורכבת וגבוהה יותר? כאן בא לעזרתנו השכל הישר. ידוע לנו שהמחזות הוצגו באמפיתיאטרון שהכיל יותר מ-14,000 (!) צופים מכל שכבות העם. נדמה לי שהמחזות של סִפּוֹקְלֶס לא היו "עוברים" בלי מחאות, והוא בוודאי לא היה זוכה כעשרים פעמים במקום הראשון, אילו הקהל לא הבין על מה ומה לכל הרוחות מדברים השחקנים שם, על הבמה. אם כך, באיזה גובה שפה צריך לתרגם? בגובה כזה שהקהל בן ימינו, כל הקהל, יבין על מה ומה מדברים השחקנים (גם אם אין זו ערובה לכך שכל הקהל יבין את כל המשמעויות, הרמזים וההשלכות של מה שהם שומעים).

אם כן, תרגום טרגדיה יוונית – וכל מחזה קלסי – איננו עבודה מוזיאונית, אקדמית ובלשנית. המטרה איננה שחזור ארכיאולוגי. המטרה היא ליצור טקסט להצגת תיאטרון חי. והעובדה שסִפּוֹקְלֶס כתב את אָדִיפּוּס המלך לפני למעלה מ-2,400 שנה אינה מעלה ואינה מורידה. למיטב ידיעתי, סִפּוֹקְלֶס הלך כמונו, בקו ישר, לא באלכסון.

שמעון בוזגלו

אדיפוס המלך - דוגמה לצורת הטרגדיה

"אדיפוס המלך" הוא יצירה למופת במבנה הדרמטי שלה. לדעת אריסטו היא דוגמה לצורת הטרגדיה, ואמנם ב"פואטיקה" שלו הוא מרבה לצטט ממנה. המחזה מרוכז ביותר: המשורר צועד לקראת מטרתו ואינו מתעכב יתר על המידה על שום דבר שאינו הכרחי להתפתחות העלילה. המתח מתחיל מיד בפרולוג, ומתח זה הולך וגובר בהתמדה. תהליך העלילה אינו נחלש ואינו נעצר אף לרגע, אישיותו של הגיבור מגלה אחידות מפליאה, והמאורעות משתלשלים זה מזה "על פי הכורח או הסבירות". התפתחות העלילה מתרכזת סביב גילוי הסוד. ואכן, הטכניקה של גילוי הסוד עוררה מאז ומתמיד פליאה. בגילוי ההדרגתי של הסוד יש להבחין בשני שלבים:

(א) אדיפוס חושש שמא הרג את לאיוס; (ב) הוא חושש שהנרצח הוא אביו. גילוי הסוד מתאפשר לבסוף על ידי שני הרועים: הרועה התבאני שהביא את התינוק מהקיתאירון, והרועה הקורינתי שקיבלו ומסרו למלך קורינתוס. כל אחד מן הרועים יודע רק את מחצית סודו של אדיפוס, ורק שילובן של שתי ההודעות זו בזו מגלה את האמת כולה.

מפסגת הצלחה לתהום האסון

בטרגדיה "אדיפוס המלך" מגיע כוח אמנותו של המשורר לשיא חדש. בשום טרגדיה מפרי עטו של סופוקלס אין הטרגיקה עמוקה כל כך כמו בטרגדיה זו. מפסגת הצלחה מידרדר לפתע אדיפוס ונפול לתהום האסון. עד כה היה מאושר כבעל ואב משפחה, אהוב על עמו ומיטיב עמו, והנה נהרס האושר, וכל העוצמה והגדולה כלא היו. המאבק על האמת המוחצת את הגיבור, הקללות המוטחות מפיו של אדיפוס על רוצחו של לאיוס, ובלא יודעים על עצמו, כל אלה מלאים אירוניה טראגית. התוודעותם של הבעל ואשתו, כאשר יוקסטה מספרת על מות לאיוס שייכת לתמונות היפות ביותר שבמחזה. עוצמה טרגית טמונה במעמד שבו יוקסטה מאזינה, מתוך שמירה על שתיקה, לשיחה שבין אדיפוס לבין איש קורינתוס, שיחה שמגלה לה את כל האמת, ולאחר מכן אין בפיה אלא שתי מילים בלבד: "...די במכאובי!" והיא מסתלקת כדי לשים קץ לחייה. דומה שאין לתמונה זו אח ורע בספרות העולם. המחזה "אדיפוס המלך" זכה בפרס השני; בפרס הראשון זכה פיתוקלס, קרוב משפחתו של אייסקילוס. נוכח גדולתו האמנותית של המחזה וחין ערכו קשה להסביר מפני מה זכה "אדיפוס המלך" במקום השני בלבד. אמנם כבר התרעמו על כך איליוס אריסטידס הנואם, אילאנוס וכן הסכולאסטים. אפשר שהאתונאים נפגעו מתיאור המגפה בתחילת המחזה, שהזכיר להם את המגפה בתחילת המלחמה הפילופונסית. בכל מקום, אין באפשרותנו לקבוע בוודאות דבר זה, מאחר שלא נשתמרו שאר המחזות של הטרילוגיה, ואף לא מחזותיו של המחבר המתחרה.

אחד השירים הנשגבים ביותר על מצוקת האדם

סופוקלס מבקש להוכיח, בדרך הבולטת ביותר והמזעזעת ביותר, את חוסר האונים שבמאמצי הבריות לסוגיהם לשנות את הגורל שאותו ניבא האורקל האפוליני בדלפי. לשאלה על מה ומדוע סובל אדיפוס אין תשובה. המשורר אף משתדל למנוע השערות כלשהן, שלפיהן עשוי היה אדיפוס להיות ראוי לגורל שזומן לו ולו גם במקצת. המחזה "אדיפוס המלך" מגלם את האני מאמין הדתי של המשורר: האדם עומד חסר אונים נוכח גזר הדין הבלתי נחזה מראש של האלים, ופעמים שהם מביאים ייסורים גם על חפים מפשע. כדי להבליט את הרעיון הזה היה דרוש לסופוקלס גיבור בעל תכונות אופי מיוחדות: מרצו הבלתי רגיל של אדיפוס, יוזמתו, אומץ לבו, חכמתו וההחלטיות שבהתנהגותו לא עמדו לא כלל: אור שכלו ומבט עיניו הבהיר לא השכילו לראות מה שראה טירסיאס העיוור. לא נותר איפוא לאדם אלא להיכנע לרצון האלים. "אדיפוס המלך" היא טרגדיה על הבלותו של האושר האנושי, וכך תישאר לעולם: אחד השירים הנשגבים ביותר על מצוקת האדם. ואולם יש גם "באדיפוס המלך" מגמה המתקשרת לאירועים שחלו בזמנו של סופוקלס, כאמור, החלו באתונה, בראשית המלחמה הפילופונסית, שקיעת פולחנו של אפולו והספקנות באוראקל שלו. תופעה זו גרמה למחאתו של המשורר. "אדיפוס המלך" טוען אפוא לתוקף אמיתו המוחלטת של האוראקל.

המוות הוא בריחה קלה מדי מפני הייסורים

אדיפוס הוא הטיפוס הבולט ביותר מבין ההרואסים של סופוקלס. הוא מצטיין בכוח הרצון ההרואי, באומץ לבו ובחכמתו. בכוח האינטלקט שלו פתר את חידת הספינקס, ובמחלוקת עם טירסיאס מעמיד אדיפוס, מול הסודות המכוסים והאירציונאליים של מגידי העתידות, את אורו הבהיר של השכל הישר. קו אופי בולט במיוחד, שאינו ראוי לכינוי חיובי, הם התפרצויותיו של אדיפוס ומהירת כעסו, הלובשות צורות חריפות מאוד. כך התמונה עם טירסיאס, ולשיאן הן מגיעות בתמונה עם קראון. במיתוס מאז ומעולם קשרו את אופיו הנמרץ של אדיפוס בדמותו. גם סופוקלס השאיר לו אפוא תכונה זו בטרגדיה שחיבר בערוב ימיו. סופוקלס מבליט את אופיו הגברי של המלך לאחר שנודע לו דבר האסון; כל מה שעשה שלא מדעת נחשב בעיניו חטא, והוא נוטל על עצמו את האחריות לו. אין הוא שם קץ לחייו, אלא מנקר במו ידיו את עינו, כדי להתייטר יותר; המוות בעיניו בריחה קלה מדי מפני הייסורים.

דמותה של יוקסטה עוצבה בידי המשורר בעדינות ובעמקות כאחת. היא המתנגדת העיקרית לאמונה באוראקל, והיא המנמקת את עמדתה בכך שבגלל האמונה באוראקל נשלל ממנה הילד, ובכל זאת לאיוס נהרג. אבל כאשר היא רואה בצער את אי השקט המסעיר את לבו של אדיפוס, היא מקריבה קורבן לאפולו כדי שיחזיר לבעלה את השקט הנפשי. יוקסטה, כאשתו של אדיפוס, היא אשה מאושרת. מנישואיה השניים ילדה ארבעה ילדים; אהובה על בעלה המכבדה מאוד והיא משיבה לו אהבה וכבוד.

השיחה עם השליח מקורינתוס והשיחה הקצרה עם בעלה מחוללות בה התרגשות עמוקה ביותר. כשנודע לה שהילד, שהתאבלה עליו זמן כה רב בחיים והוא עומד עתה לפניה כבעל – היא רצה מן הארמון ישר לקראת מותה.

קראון הוא נבון וגמיש. אין בו ממידת הנקמנות, והוא שונה לחלוטין מקראון ש"באנטיגונה". בתמונת האחרונות שבמחזה, לאחר שקיבל לידיו את רסן השלטון, הוא מתגלה כידיד הדורש את טובתו של אדיפוס. אף על פי שאדיפוס גרם לו עוול בחשדו, אין הוא בא עליו בטענות. בטרם הביע אדיפוס את משאלתו האחרונה ציווה להביא אליו את בנותיו שאביהן יוכל להיפרד מהן. טירסיאס, חוזה העתידות העיוור, מקור ידיעותיו בהשראה שהוא מקבל מאת אפולו. כל עלילת הטרגדיה מאשרת את אמיתות אמרותיו, כלומר מאשרת את צדקת סמכותו האלוהית של אפולו ואת מהימנותו של האוראקל. דמויותיהם של שני הרועים מצוינות בראליזם שבהן. הרועה מקורינתוס בטוח בעצמו, הוא מחוצף, ערום ובעל כושר דיבור; טיפוס של תושב עיר גדולה, כפי שאכן הייתה קורינתוס עיר גדולה למסחר. עם זאת נארגו בדמותו גם קווים קומיים במקצת. לעומתו הרועה התבאני, המרוחק ממרכזי ההשכלה, הוא אדם שקט, רציני ואיטי; כשהוא מבחין במטרת חקירתו, ניתן להוציא ממנו עדות רק על ידי איומים. ניכר שהמשורר צייר דמות זו מתוך אהדה. המקהלה, המורכבת מזקני תבי, משתתפת במנת הייסורים הגדולה המגולמת על הבמה באורח אנושי ומרגש. בהתחלת המחזה וכן בסופו המקהלה היא לצדו של אדיפוס. בסטאסימון השני היא משמשת בקובלנותיה על חוסר האמונה ועל תפארת אלים שגלתה, פה למחשבותיו של המשורר.

מתוך "תולדות הטרגדיה היוונית" מאת נתן שפיגל. הוצאת הספרים ע"ש י"ל מאגנס, ירושלים תשמ"ב.

"אדיפוס המלך"
בתיאטרון "הבימה":

1947 // בימוי: טירון גטרי

אדיפוס: שמעון פינקל | יוקסטה: חנה רובינא
קראון: אהרון מסקין | טירסיאס: חיים אמיתי
השליח מקורינטוס: נחום בוכמן | רועה: יהושע ברטונוב

1977 // בימוי: עדנה שביט

אדיפוס: מישה אשרוב | יוקסטה: טובה פרדו
קראון: אלכס פלג | טירסיאס: שושנה דואר
השליח מקורינטוס: רולף ברין | רועה: ישראל רובינצ'יק

*** מדוע בחרת לקרוא להצגה "אדיפוס - תיאור מקרה"?**

המונח "תיאור מקרה" לקוח מתחום הפסיכותרפיה. בדרך כלל מטפל מציג מקרה מסוים בפני קהל של סטודנטים או קולגות. המטרה היא לימודית או מחקרית. שאלתי את עצמי, היכן היה נמצא אדיפוס היום לו חי בתוכנו ונאשם ברצח? התשובה המתבקשת היא: בית סוהר או מוסד פסיכיאטרי. עלינו לזכור, שאדיפוס רצח לא רק את אביו, מלך תבאי, אלא גם שלושה אנשים נוספים. האמרה הפרדוקסלית של רבי עקיבא "הכול צפוי והרשות נתונה" העסיקה גם את הפילוסופים היוונים - אם הגורל ידוע מראש, האם יש לאדם בחירה חופשית? שהרי אם על פי הנבואה שקיבל אדיפוס מהאלים "הכול צפוי" והוא נידון לרצוח את אביו ולהתחתן עם אמו, האם הייתה "הרשות נתונה" בידו להרוג עוד שלושה אנשים? האם אדם ש"קיבל נבואה" או "שמע קולות" המנבאים על פשע שהוא עתיד לבצע אחראי למעשיו? או שהוא פסיכופט שיאנו בר-שיפוט? המחזה "אדיפוס" הוא מחזה חידה. הוא מעלה שאלות רבות מתחום המוסר, האתיקה, הפילוסופיה, הפסיכולוגיה והפוליטיקה. אנחנו לא מסוגלים (ואולי גם לא מעוניינים) לענות על כל השאלות האלה, ולכן גם בדינו "הרשות נתונה" לבחור בפירוש שמתאים לנו.

*** מדוע בחרת להציג את אדיפוס באולם הבימרתף, בתפאורה מודרנית, ומה תפקיד המקהלה**

בהצגה זו?

הבימרתף הוא חלל אינטימי היוצר קשר בלתי-אמצעי בין שחקנים וקהל. חלל זה מאפשר, לדעתי, זווית ראייה חדשה ואירונית. הקהל הופך במידה מסוימת לחלק מן המקהלה ולתושבי תבאי. כך נוצרת מעין הצגה-בתוך-הצגה, כשהמסגרת החיצונית היא מודרנית, אבל המחזה הפנימי שהוא לב העניין, נשאר אותו מיתוס עתיק. קיים מתח מתמיד בין הצורה (המודרנית) לתוכן (העתיק) ומתח זה מתאפיין בעיקר בתפקידי המקהלה, בהתייחסותם לאדיפוס, בעיצוב התלבושות ובשפת הדיבור. אפשר לראות בהם ספק מקהלה יוונית, ספק מטפלים פסיכולוגיים וספק חוקרים פיליים המנסים להגיע לחקר האמת. בגלל הפונקציות השונות והמנוגדות של המקהלה הזו (שאני כולל בה גם את קריאון), היא נראית לעתים כאם גדולה ואמפטיית המחזיקה ומכילה את אדיפוס ולעתים היא מבטאת דווקא את קולו של האב הנעדר המחזיק את החוק והסדר הקוסמי. מחד, היא משמשת בתפקיד המסורתי של המקהלה היוונית המייצגת קולות חיצוניים של דעת הקהל, המוסר והנורמה החברתית, אך מאידך ניתן לראות בה ייצוג של קולות פנימיים של אדיפוס - מעין אלטר-אגו, או כפילים פסיכודרמטיים.

*** כשמזכירים את אדיפוס, רוב האנשים מיד חושבים על המושג "תסביך אדיפוס" שטבע זיגמונד**

פרויד. מה הקשר בין פרויד למחזה של סופוקלס?

משפט אחד של סופוקלס, אותו אומרת יוקסטה לבנה, אדיפוס: "אתה מפחד שתתחתן עם אמא שלך? אתה יכול להירגע, הרבה גברים חולמים שהם שוכבים עם אמא שלהם" - הוביל את פרויד, בהשראת האנליזה העצמית שלו, לפיתוח תיאוריה פסיכואנליטית אוניברסלית. התיאוריה עוסקת בשלבים ההתפתחותיים של מיניות הילד, שהשלב האדיפלי הוא אולי העיקרי בהם.

חשוב לציין, שבעוד המחזה "אדיפוס" של סופוקלס עוסק בגילוי עריות בפועל - הן באמת שוכב עם אמו - הרי על-פי "תסביך אדיפוס" של פרויד, המשיכה או הפנטזיה המינית אינה מודעת וגם אינה מתרחשת בפועל. בהצגה שלנו, אינני שם דגש מיוחד על "תסביך אדיפוס" מכיוון שלדעתי לא בכך עוסק המחזה של סופוקלס.

*** אם כך, במה לדעתך עוסק המחזה?**

במישור החיצוני, המחזה נפתח במגיפה נוראית המתחוללת בתבאי. המגפה הזאת היא העילה והזרז לחקירת הרצח שהוא, על פי האלים, הסיבה למגיפה. אך במישור הפנימי, הסמוי יותר, המחלה האמתית המקננת בגופם של אדיפוס ויוקסטה, היא האשמה על הפשעים שביצעו ולא נחשפו והאבל שלא עובד. כל סוד קשה שלא נחשף, יש בו מוטיב של אשמה וחרדה. הוא מקנן בגופנו ושולח גרורות שעלולות לגרום למחלות נפש ואף למחלות פיזיות.

לדעתי, "אדיפוס" הוא מחזה העוסק קודם כל בעיוורון, בהכחשה ובזיכרון מודחק. בבסיס ההכחשה והזיכרון המודחק, עומדת השאלה: באיזה שלב הסתבר לאדיפוס וליוקסטה שאכן יש ביניהם קשר דם של אם-ובנה? האם ידעו ושיקרו לעצמם ולאחרים, כלומר האם עשו מה שעשו במודע, או שפעלה כאן מערכת הכחשה שהיא מנגנון הגנה פרימיטיבי שאיננו מודע לעובדות? כיצד יתכן שאדיפוס ויוקסטה היו שניהם עיוורים לכל הסימנים?

לקהל מודרני קשה להאמין, גם מהבחינה הפסיכולוגית וגם מהבחינה הפלילית, שיוקסטה, אמו של אדיפוס, לא ידעה, בשלב זה או אחר של חקירת המקרה, שהאדם עמו היא חולקת את מיטתה הוא בנה הביולוגי. האם העובדה שיוקסטה נישאה לבחור צעיר, בגיל בנה, שלדבריה אף דומה לאביו, המלך לאיוס שנרצח, לא עוררה אצלה חשד שהיא מקיימת את הנבואה ממנה ניסתה להימלט?

והאם אדיפוס שהרג אדם לבוש בגדי מלכות, בגילו של אביו, לא חשד, גם הוא, שבכך הוא מקיים את הנבואה? כוחה של ההכחשה הוא באמת עצום ולא יאמן. אנשים רבים באמת לא זוכרים אירועים טראומטיים מפני שהאמת כל כך כואבת שאינם מסוגלים להכיל אותה והם חוששים מהתפרקות.

*** אם כך, האם ההכחשה היא מנגנון חיובי או שלילי?**
ההכחשה היא מנגנון הגנה שכשמו כן הוא. תפקידו להגן עלינו מפני הכאב. אני טוען, שכל עוד ההכחשה משרתת את הפרוטגוניסט (גיבור הדרמה), או המטופל, אינה פוגעת בתפקודו ובמערכת יחסיו עם הדמויות המשמעותיות בחייו - אין צורך ואפילו לא רצוי לפגוע במנגנון ההגנה שלו. רק כאשר ההכחשה לא מאפשרת את תפקודו הנורמטיבי של האדם ופוגעת באחרים, יש צורך לטפל במקור הכאב או הטראומה. אלמלא המגיפה שפרצה בתב"י, לא הייתה שום עילה לחקור את רצח המלך ולחשוף את גילוי העריות. ליוקסטה ואדיפוס היה עדיף שלא ייחשף סודם המביש והם היו ממשיכים בחייהם מבלי להרוס גם את חיי ילדיהם.

*** דמויות המטפלים/המקהלה בהצגה מעודדים את אדיפוס לחקור את תעלומת הרצח ולא מאפשרים לו להישאר במצב של הכחשה. מה מטרת "טיפול" זה, והאם לדעתך הוא אפקטיבי?**
ברוב הגישות הטיפוליות יש אלמנט של שחזור וחשיפה שמעלים רגשות עזים וכואבים.

החשיפה יכולה להיות הדרגתית וזהירה, על מנת להכהות את עוצמת הרגשות הנובעים ממנה, אך לחילופין, ישנן גישות הנוקטות בחשיפה פתאומית ועוצמתית באמצעות "הצפה" של האירועים הטראומטיים. במסגרת ה"טיפול" שעובר אדיפוס במחזה, המטפלים או החוקרים מתחילים בגישה אמפתית, עדינה וזהירה יותר, ורק לאחר שגישה זו לא מביאה לתוצאות המקוות, הם נוקטים בטכניקת ההצפה שניתן להמשיך אותה לשוק חשמלי. אם את שואלת אותי, אני חושב שבמבחן התוצאה, "הטיפול" החטיא את המטרה. מטופל שמתאבד או גורם לעצמו נזק גופני כזה או אחר – הוא ההוכחה שהטיפול נכשל.

*** אם אכן יש כאן ביקורת על הממסד הפסיכולוגי או על שיטות טיפול שאתה מתאר כאינטנסיביות מידי – מה אתה חושב על פסיכודרמה?**

אני חושב שהשאלה היא במקומה. הפסיכודרמה היא "שיטת פעולה" להבדיל מ"ריפוי בדיבור". היא מעיקרה עוצמתית וקתרטית. עלינו לזכור שרעיון הפסיכודרמה, הטכניקה והכלים נובעים במקורם מיסודות הטרגדיה היוונית כפי שהוגדרו בפואטיקה של אריסטו. מונחים כמו "פעולה דרמטית", "פרוטגוניסט", "מקהלה", "קונפליקט", "קתרזיס", "התרה" – אלו מונחים הלוקחים מהטרגדיה היוונית. אבל, דווקא בגלל שהטכניקה כל כך עוצמתית, אנו מחויבים במשנה זהירות בתהליך הטיפול. כאדם שמלמד ומטפל בפסיכודרמה למעלה מ-25 שנה, אם הברירה היא להיות יצירתי ואמיץ או להיות זהיר – אני אבחר תמיד בזהיר.

חשוב להדגיש שעל אף השימוש בטכניקות שנראות כמו פסיכודרמה, ההצגה איננה בשום פנים ובשום צורה פסיכודרמה. כאן יש לנו מחזה כתוב עם מהלך עלילה קבוע שאנו עוקבים אחריו מתחילתו ועד סופו. איננו משנים את מהלך העלילה. בפסיכודרמה אין מחזה, ואין למנחה ואפילו לפרוטגוניסט שום מושג לאן יתגלגלו הדברים ומה תהייה התוצאה. עלינו לזכור שבטרגדיה, לעומת זאת, הסוף ידוע מראש. הקהל בתיאטרון היווני הכיר את הסיפור של אדיפוס וידע מה יהיה בסופו: אדיפוס הוא הפושע, הוא החוקר, הוא השופט והוא גם המוציא לפועל. מה שעניין את הקהל אז ומעניין גם את הקהל בן-ימינו הוא לא מה יקרה, אלא איך זה יקרה.

ראיינה: נגה אשכנזי

שמעון בוזגלו(תרגום)

משורר ומתרגם. פרסם חמישה ספרי שירה: "ארם", "תל היסרליק", "אישיית לוחצת", ו"טוראי כוהן קורא שירים". ספרו החמישי, "מדשאות הוליווד", רואה אור בימים אלה (ינואר 2015). בין תרגומיו: "שד לילה שחור" – מבחר מקיף מן השירה הלירית היוונית בראשיתה; "מישיה", "אני אומרת", "תזכור אותנו" – כל שירי ספפו; שש טרגדיות יווניות, כולל "אנטיגונה"; "קלירואה", הרומן הראשון בעולם; ושלושה כרכים של דיאלוגים מאת אפלטון: "חיוו ומותו של סוקראטס", "פיידון", "מנון", "לכס". זכה, בין השאר, בפרס עדה בן-נחום על תרגומו ל"מדיאה", פרס התיאטרון על תרגומו ל"אנטיגונה", פרס יהודה עמיחי על ספר שיריו "תל היסרליק", ופרס ראש הממשלה ליצירה לשנת 2006.

חנן שניר(נוסח ההצגה ובימוי)

בוגר החוג לתיאטרון של אוניברסיטת תל אביב והאקדמיה המלכותית לדרמה בלונדון, שם גם לימד וביים. בעונת 1990-1991 שימש כמנהל האמנותי של תיאטרון הבימה. בשנים 1992-1993 השלים את לימודי התואר השני בפסיכולוגיה ייעוצית באוניברסיטת בוסטון. לצד עבודתו בתיאטרון, בה הוא משלב טכניקות פסיכו-דרמטיות בתהליך החזרות, הוא מקיים סדנאות פסיכודרמה לאנשי מקצוע מן התחום הטיפולי. מלמד תיאטרון במכללת סמינר הקיבוצים, פסיכודרמה בתוכנית להכשרת מטפלים באמנויות. משמש כבמאי בית בתיאטרון הבימה" כ-30 שנה. בין עבודותיו: בתיאטרון באר שבע: "הלילה ה-12", "עלי כינור", "מסיבת יום הולדת", "אביב מתעורר", "השחקן". בתיאטרון הקאמרי: "מקום אחר", "אדם הוא אדם", "ניטל", "סלומון גריפ". בתיאטרון הבימה: "קדיש", "הדוד וניה", "חתונת הדמים", "קופסא שחורה", "אותו הים" – עיבודים לספריו של עמוס עוז, "יהוא", "הר לא זז", "האב", "טייבלע והשד שלה", "הנאהבים והנעמיים", "חודש בכפר", "העז או מי זאת סילביה", "נמר חברבורות", "אנשים קשים", "אכזר מכל המלך", "אילוף הקטן", "רוחות", "ערי מדבר אחרות", "כמעט נורמלי", "מירלה אפרת". שיתופי פעולה עם התיאטרון הקאמרי: "אנטיגונה" (זוכה פרס ההצגה הטובה ובמאי השנה 2008), "החגיגה", "אלוף הבונים", "הכיתה שלנו". באופרה הישראלית: "דידו ואניאס", "טבעת החנק". בגרמניה: "הסוחר מוונציה". בקפריסין: "אלקטרה ואורסטס-משפט רצח". רבות מההצגות שביים הוזמנו לפסטיבלים בינלאומיים: "הדוד וניה" (ונצואלה), "רוחות" (נורבגיה), "האב" (שבדיה), "נמר חברבורות" (גרמניה, רוסיה), "אנטיגונה" (טוויאן, יפן, קפריסין). "קדיש" (לנעמי" (רוסיה, ארה"ב), "טבעת החנק" (גרמניה).

רוני תורן(עיצוב תפאורה)

החל את לימודי האמנות והתיאטרון בפריס. בוגר החוג לתיאטרון באוניברסיטת ת"א. בין הצגות התיאטרון שעיצב בארץ: "הנשים האבודות מטרויה", "קסטנר", "שיץ", "פיגמליון", "זיבר הזכוכית", "גטו", "קברט", "קזבלן", "גורודיש" (ת. הקאמרי), "עיר הנפט" (קאמרי בשיתוף חיפה), "אנטיגונה", "החגיגה", "אלוף הבונים" (הבימה בשיתוף הקאמרי), "המלך מתיא הראשון", "גן הדובדבנים", "חתונת הדמים", "סלאח שבת", "יהוא", "הילד חולם", "אכזר מכל המלך", "מראה מעל הגשר", "נמר חברבורות" (ת. הבימה), "אילוף הסוררת", "אליל ההמונים", "אותו ואת בנו", "היהודי זיס", "בית ברנרדה אלבה" (ת. באר-שבע), "גימפל תם", "מיידה כנגד מיידה", "האישה מן הים", "שחקן", "דון פרלימפלין", "האשליה" (ת.החאן), "אצל הים" (קבוצת רות קנר). כמו כן עיצב בחו"ל: "הסוחר מוונציה" (ווימאר-גרמניה), "אמא קוראז" (טוקיו-יפן). בין הפקות האופרה שעיצב: "לה-בוהם", "סיפורי הפמפן", "בוריס גודונוב", "דון ג'ובאני" (האופרה הישראלית החדשה), "חליל הקסם" (התז' הפילהרמונית ישראלית), "מריה סטיוארט", "אנה בולנה" (בולוניה, טורינו-איטליה), "טנהויזר" (מינכן-גרמניה), "סלומה" (שטוטגרט-גרמניה), "קללת פאוסט" (לונדון-אנגליה), "חליל הקסם" (סנטה-פה-ארה"ב), "סיפורי הפמפן", "אותלו" (אנטוורפן-בלגיה), "נישואי פיגורו" (סארבווקן-גרמניה). בשנת 1986 זכה בפרס מורגלית לאמנות הבמה, ב-1991 במדליית כסף בקוואדרינלה של פראג, ב-2005 במדליית כסף בתערוכת עיצוב בינלאומית World Stage Design בטורונטו, ב-2008 פרס לנדאו של מפעל הפיס ובשנים 2010-2011 ו-2012 פרס התיאטרון על "גטו", "קברט" ו"קזבלן". לימד עיצוב במה באוניברסיטת תל אביב ובסמינר הקיבוצים. לצד עבודתו כמעצב ערך והגיש תכניות רדיו ("ציפורי לילה") וטלוויזיה.

פולינה אדמוב(עיצוב תלבושות)

ילידת מוסקבה, עלתה ב-2001. מעצבת תפאורה ותלבושות בארץ ובחו"ל. בין עבודותיה: בת. החאן: "האדרת", "משחק של אהבה ומזל" (זוכת פרס התיאטרון לתלבושות, 2012), "מולי סוויני", "סדר עולמי חדש", "הלילה השנים-עשר" (זוכת פרס התיאטרון לתלבושות, 2010). בת. הקאמרי: "הים הגדול", "פופר", "איש קטן מה עכשיו?", "הכתה שלנו", "אלקטרה". בתיאטרון באר-שבע: "אפיפיגיה", בת. תמונע: "עיקר שכתתי". בצוותא: "מישהו מאחורי". בת. מלנקי: "הזקנה ועושה הנסים", "הזר" (הצגת הפרינג' של השנה, 2004), "שושנת ירח", "על החטא", "טרגדיות קטנות", "המהגרים", "איוב", "אורפיאוס במטרו" (פרס קיפוד הזהב לתפאורה, 2009). אופרה פרינג'. קבוצת מחול נועה דר: "עוננוצה". בסנט פטרבורג: Takoi teatr (ההצגה היתה מועמדת לפרס "מסיכת הזהב", 2011), במוסקבה: טניה טניה (Mastersakaya Fomenko) ובקייב: Franko Teatr. עיצבה ספרים, תוכניות וקטלוגים (תיאטרון גשר, ידיעות, מעריב, הוצאת גשר-תרבות, המוזיאון לאמנות רוסית, תיאטרון החאן).

יוסי בן נון(מוסיקה)

פסנתרן ומלחין. תואר ראשון מ"אקול נורמל סופרייר", פריז. תואר שני מ"מנהטן סקול אוף מיוזיק", ניו יורק. הופיע כסולן עם כל התזמורות הסימפוניות בארץ. הלחין וניהל מוסיקלית בכל התיאטראות בארץ. בין עבודותיו: ת. הבימה: "ירמה", "ההולכים בחושך", "בית ברנדה אלבה", "קופסה שחורה", "הנאהבים והנעמים", "חודש בכפר", "העז או מי זאת סילביה", "מלחמה", "אנה קארנינה", "כל החיים לפניו", "איוולף הקטן", "כמעט נורמלי", "גבירתי הנואוו". ת. בית ליסין: "מתנקשים", "עשו עלך פעם סרט", "יומנים", "אלטלנה", "חשמלית ושמה תשוקה", "אוליבר טוויסט", "הדוד וניה", "פרינסס מרי 7", "מלאכת החיים", "סוסים על כביש גהה", "אז בפראג", "בית מרקחת שטרן בלום". ת. באר שבע: "כשאת אומרת לא", "קומדיה של טעויות", "השחק". ת. הקאמרי: "אשכבה", "נורה", "הבכיינים", "כטוב בעיניכם", "מעין הכבשים", "המלט", "המפיקים", "נפן בלאדי", "החגיגה", "היה או לא היה", "כנר על הגג", "שמו הולך לפניו", "ג'וני הלך", "ינטל", "גטו", "איחש פישר", "האריסטוקרטים", "קברט", "קזבלן", "רומן משפחתי", "אמא קוראז" (שתי הפקות). ת. חיפה: "מחיר הכבוד". ת. הסמטה: "השמשים". פסטיבל עכו: "פרומות". ת. אורנה פורת לילדים ולנוער: "הברווזון המכוער". ת. המדיטק: "אזוז מוזו", "ציפור הנפש", "לרקוד עם אבא", "פרדיננד פדצור", "נחמן". זוכה קרן שרת במשך 12 שנים ברציפות. פרס אקו"ם להלחנה לתיאטרון, 1992. פרס מרגלית להלחנה לתיאטרון, 2000. פרס התיאטרון 2004 על "הנאהבים והנעמים". פרס מלחין השנה לילדים 2008 על "אזוז מוזו".

פליס רוס(עיצוב תאורה)

בין עבודותיה בתיאטרון: בת. הבימה: "הכסאות", "אנה קארנינה" (זוכת פרס התיאטרון לתאורה), "החגיגה" (בשיתוף ת. הבימה). בת. בית ליסין: "מקווה", התיאטרון הקאמרי: "אנטיגונה". בת. החאן: "מידה כנגד מידה". בת. באר שבע: "המתחזה", "אפיפיגיה באאוליס" (זוכת פרס התיאטרון על עיצוב תאורה 2012), "רוחות". בין עבודותיה בחו"ל: בתיאטראות שונים בפולין: "קרומ", "מטוהרים", "פסיכוזיס 4.48", "הדיבוק", "ריצ'רד II", "מלאכים באמריקה". בתיאטרון השאובינה בברלין: "ב'גונגל הכרך". בשאושפיל בון: "בעקבות הזמן האבוד". בשאושפיל של האנובר: "מקבת". בתיאטרון Toonelgroep, אמסטרדם: "מאדאם דה סאד". בתיאטראות שונים ביוון: "הבכחאי", "Lithi". בתיאטרון Odeon פריז: "חשמלית ושמה תשוקה", "פסטיבל אלפסינה יוון: "אייאקס", "באכחאי". בין עבודותיה באופרה: האופרה הישראלית: "המדיום", "מסע אל תום האלף", "לה טראוויאטה". האופרה הלאומית של ורשה: "דון ג'ובאני", "אותלו", "פיק דאם", "המלך אנוב", "דון קרלוס", "ווצק", "ההולנדי המעופף". האופרה הלאומית ושינגטון די.סי: "אנדרה שנייה". אופרה דה פריס: "אפיפיגיה בטאוריס", "מקרה מקרופוליס", "המלך רוג'ר", "פארסיפל". האופרה במינכן: "אוניגניו", "האישה ללא צל". אופרה ריאל במדריד: "פופיאה ונירון", "אלקסטיס". אופרה לה-מונה בריסל: "מדיאה", "מקבת", "לולו", "דון ג'ובאני". שטאטסאופר ברלין: "דרוכ של הולל". Third World Bnfight קייפטאון, דרום אפריקה: "מקבת". כמו כן עיצבה תאורה לפסטיבלים ולהקות מחול בארץ, בבליה, דרום קוריאה וצ'כיה.

אסי אשד(דיבור ושפה)

השתלמה בסטרטפורד אצל סיסילי בארי (RSC) ובלונדון אצל פטסי רודנברג (RNT). בין עבודותיה: בת. הבימה: "חשמלית ושמה תשוקה", "הקמצן", "אדם לא מת סתם", "השבועה", "פרסונה", "הסוחר מוונציה", "קוויאר ועדשים", "שלמה המלך ושלמי הסנדלר", "חברון", "מסילה לדמשק". בת. הקאמרי: "המלט", "היה או לא היה", "המלך ליר", "ריצ'רד II", "ריצ'רד III", "מקבת", "עוץ לי גוץ לי". בת. חיפה: "סיפור פשוט", "המלט", "מקבת". בת. גשר: "סונטת קרויצר", "כולם רוצים להוליווד". בת. הספריה: "ריצ'ארד השני", "קליגולה", "ריצ'ארד השלישי". בת. החאן: "האדרת", "בגידה", "האשליה", "אסתרליין יקירת". בת. באר שבע: "אילוף הסוררת", "הרבה רעש על לא כלום". באנסמבל עיתי"ם: "הדיבוק", "כישוף". מלמדת ב"בית צבי".

אלכס קרול(אדיפוס)

שחקן ומוזיקאי. בוגר הסטודיו למשחק מיסודו של יורם לוינשטיין, 2012. בין תפקידיו. בת. הבימה: "אדם לא מת סתם"(יאשק לייב), "הכתה שלנו"(רישק, בשיתוף ת. הקאמרי). "שרוליק"(ת. הקאמרי בשיתוף יורם לוינשטיין). ת. באר שבע: "הכל אודות חווה", "המערה של סלמנקה". "מומו"(ת. המדיטק), "הכבש ה - 16"(ת. ארצי לנוער), "דלתות"(צוותא בשיתוף יורם לוינשטיין). פסטיבל התיאטרון של בלומנאו, ברזיל 2012 עם "דונה פלור נשואה לשניים". מילאנו, איטליה - OLIVE FESTIVAL, שם הועלה מחזמר בהשתתפותו שאותו גם הלחין. בטלוויזיה: כוכב נולד 6, מאסטר קלאס עם הבמאי הרוסי לב דודין ונבחרי המורים של האקדמיה למשחק בסנט פטרסבורג, "זגורי אימפריה" (עונה 1-2), "יום האם". בקולנוע: "קאפו בירושלים"(בבימויו של בני ברבש). מופיע ברחבי הארץ עם המופע "לא מפסיק לחלום" המורכב משירים שכתב והלחין. אלכס קרול הוא זוכה מילגת חב' סנו-משפחת לנדסברג לשחקן צעיר ומבטיח.

ייבגניה דודינה(יוקסטה)

בוגרת האקדמיה הממלכתית לאמנות במוסקבה. שיחקה בתיאטרון ע"ש מאייקובסקי. עלתה ארצה ב - 1990 והצטרפה לתיאטרון "גשר" מיום היווסדו. הופיעה בתפקידים ראשיים ברוב הצגות התיאטרון, ביניהן: "רוזנקרנץ וגילדנשטרן מתים"(אופליה), "משפט דרייפוס"(מרים), "מולייר"(ארמנדה), "האידיוט"(אגלאיה), "אדם בן כלב"(ג'ני/גרכטן), "בשפל"(נטשה), "טרטוף"(דורין), "עיר"(בסקה/הילד באבל), "שלוש אחיות"(מאשה), "אוכלים"(איזבל), "מזימה ואהבה"(ליידי מילפורד), "מר ברנק"(דודה דימיטריה), "חלום ליל קיץ"(פאק), "העבד"(ונדה-שרה), "שושה"(בטי סלונים), "נישואי פיגארו"(כרובינו), "מדאה"(מדאה), "גן הדובדבנים"(רניבסקיה). זכתה לשבחים וביקורות נלהבות, בארץ ובסוריה "גשר" באירופה ובארה"ב. בת. הבימה: "אנה קרנינה"(אנה), "איוולף הקטן"(ריטה), "מסילה לדמשק"(שרה), "פרסונה"(שיתוף פעולה עם ת. "הרזינס" של מינכן, אלמה/אליזבת), "אדם לא מת סתם"(פראדל, אמא של שפרה), "הכתה שלנו"(רחלקה/מרינה), "חשמלית ושמה תשוקה"(בלאנש). בקולנוע: "צלקת", "קרקס פלשתינה", "קיצור תולדות האוהבים", "ז'נטיילה", "קלרה הקדושה", "טנגו לליקוי חמה", "made in Israel", "האסונות של נינה", "מכתבים לאמריקה", "סיפור חצי רוסי", "לא רואים עלייר". בטלוויזיה: "היה או לא היה", "בת-ים, ניו יורק", "סיטון", "בלש בירושלים", "רחוב סומסום", "מרחק נגיעה", "פרשת השבוע", "האמת העירומה", "עניין של זמן". ב-1988 זכתה בפרס רוזנבלום-על תרומתה לתיאטרון. זכתה בפרס שחקנית השנה על תפקידה בחלום ליל קיץ, בפרס התיאטרון הישראלי לשנת 2002-2001, פרס שחקנית השנה על תפקידה ב"העבד", בפרס התיאטרון הישראלי לשנת 2003-2002. זוכת פרס קרן אמריקה ישראל ע"ש קלצ'קין לשנת 2005-2004. זכתה בפרס השחקנית הטובה בפסטיבל הקולנוע היהודי בוורשה על תפקידה ב"היה או לא היה", דוקטור כבוד לפילוסופיה מטעם אוניברסיטת תל אביב 2010. בחג העצמאות ה-61 למדינה נבחרה להדליק משואה. נשואה למלחין אבי בנימין ואם לבת.

מאיה מעוז(יוקסטה)

בוגרת תלמה ילון. יוצאת להקה צבאית. בוגרת "בית צבי", 1996. במסגרת לימודיה זכתה ב-13 מלגות הצטיינות. בין תפקידיה בתיאטרון: בת. הבימה: "אבא גוריו"(בוז'יאן/המבשלת) "זרעים של שתיקה"(נעמי מואב). בת. חיפה: "תשובה"(לילית), "מלאכים באמריקה"(הארפר), "טייבלה והשד שלה"(טייבלה), "אותלו"(דזדמונה), "להיות או לא להיות"(מריה). בת. בית ליסין: "יומנים"(גליה), "הרומן האשון שלי"(ליסה), "פרינסס מרי שבע"(שרה), "עלמה ורות"(רבקה). בת. באר שבע: "לא כולל שינה"(וואלס). בת. הקאמרי: "האסי בלב העיר"(עדנה), "בעל למופת"(ציקי), "הם יורים גם בסוסים"(מארי). בת. הספרייה: "מולי סוויני"(מולי), "האסופית"(מרילה), "מעגל הגיר הקווקז"(אשת המושל), "דואט לאחת"(סטפאני), "טעות ברצח"(פרידה), "יוסף וכתונת הפסים"(אשת פוטיפר). בטלוויזיה: "כל העולם במה-שייקספיר לילדים", "מעורב ירושלמי"(רינת), "פלפלים צהובים(דר' שחק), בתיאטרון הפרטי: מחזות הזמר "סיפורי נרניה"(מלכת הקרח), ו"קטנטונת". הייתה מועמדת לפרס אנשי השנה בקטגוריית התיאטרון בשנת 1998 ומועמדת לפרס התיאטרון בשנים 1999-1998.

גיל פרנק(קראון/טירסיאס)

בוגר בית הספר הגבוה לאמנויות הבמה "בית צבי" 1987. בת. הבימה: "שניים עשר המושבעים", "רוקדים בלונאסה", "טרטיף", "ביבר הזכוכית", "אדם", "מראה מעל הגשר", "ליל העשרים". בת. בית ליסין: "יתומים", "שח ומט", "וריאציות על נושא מסתורי", "אלטלנדה", "חשמלית ושמה תשוקה", "קיסריה סופ"ש". בת. החאן: "מי תהום". בת. חיפה: "מלאכים באמריקה", "ציפור הנעורים המתוקה", "בני ערובה". בת. הספרייה: "מודיאני", "בשפל". בת. באר שבע: "עקרונות הכתיבה", "ברור כשמש", "קומדיה של טעויות", "בית מלאכה", "מחלת נעורים", "הגולד האחרון". בת. הקאמרי: "סיפור משפחתי", "עולמה של איימי", "נורה", "המורדים", "הורדוס", "עקר בית", "המלט", "האב", "תרה", "מי מפחד מוירגיניה וולף?", "האריסטוקרטים", "הילכו שניים יחדיו", "ריצ'רד השני", "מקבת", "חברים של חברים". ת. אנסמבל הרצליה: "צרים". בקולנוע: "אפטר", "עונת הדובדבנים". בטלוויזיה: "המוסד", "לחיי האהבה", "משחק החיים", "מיכאלה", "שתיקת הצופרים", "זיזנה". זוכה פרס שחקן השנה 2007 על תפקידו ב"האב". זוכה פרס שחקן השנה 2014 על תפקידו ב"מקבת". זוכה פרס משרד החינוך על תפקידו ז'בוטינסקי ב"הילכו שניים יחדיו".

דבורה קידור(טירסיאס)

בוגרת האולפן הדרמטי שליד תיאטרון "הבימה" בהדרכת צבי פרידלנד. שיחקה בתאטרונים: "המטאטא", "הקאמרי", "הבימה", "העונות", "בית ליסין", "התאטרון העירוני חיפה", "תאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער", "בימות", "החאן הירושלמי", "התאטרון העירוני באר שבע". בין תפקידיה: "הילד המושחת" (הצגה ראשונה שלה על הבמה, כמחליפה של השחקנית רוזה ליכטנשטיין, בתאטרון המטאטא, 1945), "יום לאחר המלחמה", "יום מנוחה", "כובע הקש האיטלקי", "השדכנית העליזה", "ז'וליס ורומנוב", "דון פרלימפלין", "אשת הסנדלר", "אגדות לוד", "מלאך האבן", "רוזנים ואביונים", "החונת הדמים", "ליזיסטרה", "המלך אובו", "הגברת עם הקמליות", "מה קרה למר שפיץ?", "איפה הכסף", "ביוגרפיה, לאחר הנפילה", "מטמורפוזה", "המשוגעת משאיו", "עצבים", "אקיש ופוצ'ה", "הביצה", "פילומנה", "בורגנים", "חגיגת חורף", "ריזור", "נומה עמק", "היורשת", "חמץ", "הבית של מרווין". בתיאטרון הבימה: "מעגל הגיר הקווקזי"(טבחית), "חגיגת חורף", "לב טוב(רוזה), "תמרה(דודה נחמה), "משפחה(האמא), "חודש בכפר(אנה סמיונובה איסליבה), "מועדון האלמנות העלירות"(דוריס), "לילה במאי"(רחל שרד), "החונת(חיותה), "מורים שימל"(טלגרפציה/הזונה ברבובה), "מלכת היופי של לינאן" (מג פולן), "רעל ותחרה"(מרתה ברוסטר), "המאהב(ודוצ'ה), "כולם רוצים לחיות(ת). הקאמרי, אמו של פוזנא). בקולנוע: "אסקימו לימון"(האמא של בניצ), "מבצע אנטבה", "נקמתו של איציק פינקלשטיין". בטלוויזיה: "קשר משפחתי", "נסים ונפלאות", "זגורי אמפריה". פרסים: פרס על שם שחקנית הבימה - תמר רובינס (1993); פרס גוטליב וחנה רוזנבלום מטעם עיריית תל אביב, על מפעל חיים (2002); פרס האקדמיה למפעל חיים בתיאטרון (2005); פרס מטעם תיאטרון הבימה(2006).

דב רייזר(ריזורוס/שליח)

בוגר "בית צבי" 1971. בין תפקידי: "הפיזיקאים", "משפט הקופים", "אמיל והבלשים", "בהם הופיע ב"הבימה" כילד וכן: "מעגל הגיר הקווקזי", "גן ריקי" (יואב), "הנפש הטובה מס'צ'אן (ואנג), "גן הדובדבנים" (יאשה), "סוף ההתחלה", "עסק משפחתי" (בנדיקט), "רעל ותחרה" (טדי), "מלך היהודים", "משרתם של שני אדונים" (פנטלון), "הדה גאלבר" (השופט), "הקוקוריקו" (פונטיניאק), "החייל האמץ שוויקי", "ההולכים בחושך", "קן הקוקיה" (הארדינג), "חבילות מאמריקה" (יואל ברג), "ללכת עד הסוף" (רודולף), "הנאהבים והנעימים" (אלתר), "בגדי המלך" (אלכסנדר טורנו), "חודש בכפר" (שפיגלסקי), "מבקר המדינה" (צוקר), "מישהו שישמור עליו", "פירורים" (אליקו), "החגיגה" (פול), "דיבוקים", "טיקוצ'ין-בת ים", "לילה במאי", "השוטר אזולאי" (פקד לבקוביץ'), "מונוגמיה", "ביקור הגברת הזקנה" (ראש העיר), "החולה היהודי" (אליהו), "אדם לא מת סתם" (ברוך ברג/השופט), "גברתי הנאוה" (קולונל פיקרינג). בת' אורנה פורת לילדים ולנוער: "הלילה השנים עשר" (סר אנדרו אגצ'יק), "אנה פרנק" (קראלר), "טומי תם" (המלך). בת' באר שבע: "טרטיף" (טרטיף), "הלילה השנים עשר" (מלוליו), "אופרה גרוש" (מקי סכינאי), "מסיבת יום הולדת" (סנטלי), "המיזנטרופ" (אלצסט), "צריך פיאט בחיים" (אנטוניו), "המתאבד". בת' הקאמרי: "סולומון גריפ" (יהושע), "מהגוני" (ג'ים), "אורזי המזודות" (זיגי). בת' הספרייה: "בשפל" (שחקן), "הנרי ה - 4" (הנרי). בטלוויזיה: "זהו זה", "סיפורים בראש", "רחוב ומוסום", "מוצ'ש", "הכל נשבר במשפחה".

גיאסן עבאס (אבדוס/רועה)

ליד אום אל פאחם. בוגר לימודי תיאטרון באוניברסיטת תל אביב. מייסד ומנהל תיאטרון "אללאג'ין" בוואדי ערה מזה 11 שנים. בין תפקידיו: בת. הבימה: "חתונת הדמים", "חברון" (בשיתוף ת. הקאמרי), "כל החיים לפניו", "מסילה לדמשק", "קוויאר ועדשים", "החייל האמיץ שוויק" (בשיתוף ת. חיפה), הצגת היחיד עפ"י ספרו של עיזאדין אבו אל עייש "לא אשנא". בת. חיפה: "סורגים", "פטפטים על הנילוס", "מריוס". בת. הקאמרי: "אויבים", "נתניה". ת. המדרגות: "לא נעים" (כתיבה, משחק ובימוי). ת. נווה צדק: "הם". ת. יובל: "המסעדה הגדולה". ת. אל קסבה: "הלילה וההר", "הליצן". ת. בית ליסין: "חצוצרה בוואדי". ת. החאן: "רומיאו ויוליה". ת. הערבי: "קשר דם". ת. דליקטס, צרפת: "ווטו". ת. דיוואן אל לאג'ון: "אלוהים תציל אותי מمولדתי" (כתיבה, משחק ובימוי), "החתונה" (בימוי). בטלוויזיה: "רחוב סומסום", "גוסן זיתון", "סיפור שבועי לילדים", "המסעדה הגדולה", "שכנים", "פנסיון", "מתחת לאדמה". בקולנוע: "נבוכדנאצר" (אנגליה/ארה"ב), "אלוהים לא מחכה ליי" (אנגליה), "גמר גביע", "יום יום" (ישראל/צרפת), "כרטיס נסיעה לירושלים".

אהרון אלמוג (אלקוס/שליח שני)

בוגר בית הספר הדרמטי שליד תיאטרון הבימה, ומאז גילם תפקידים בתיאטרונים השונים בארץ. היה בין מקימי תיאטרון החאן הירושלמי. בין תפקידיו: בת. הבימה: "מדאיה" (אגאוס), "מדריך למטייל בוורשה", "אנשים קשים", "חבילות מאמריקה", "משפחה", "אנטיגונה", "אלינג" (אלפונסו), "אותו הים" (אלבר), "גיבורים" (רנה), "ביקור הגברת הזקנה" (המורה), "הקמצן" (אנסלם/משרת להרפגון). בין ההצגות בהן השתתף בתיאטרונים אחרים: "מנדראגולה", "חמורים", "צ'יפס עם כל דבר", "וויצק", "אורזי המזוודות", יאקיש ופופצ'ה", "אנשים בלילה", "ילדי קנדי", "חסות", "רוחות", "הנאהבים", "אלום מס' 6", "הכפיל". בטלוויזיה: "ניקוי ראש". בין עבודותיו כבמאי: "הפרדס" (ת. הבימה), "הקן", "רכוש נטוש", "שיץ", "אחרי החגים", "שלוש אחיות", "העלמה ג'ולי" (ת. הקאמרי), "תל אביב - ניו יורק - תל אביב" (ת. החאן הירושלמי), הצגת היחיד "שש שעה רקובה" (ת. בית ליסין). ב - 1987 התמנה למנהל האמנותי של קבוצת התיאטרון בנווה צדק וביים: "האזרח העומד מעל כל חשד", "החייל הטוב שוויק", "נעורי ורדה" (ת. הירושה).

מיכאל כורש(מילקוס/שליח שלישי)

בוגר " בית צבי". חתן פרס קלצ'קין לשנת 1997. בין תפקידיו בתיאטרון "הבימה": "הילד חולם"(המקנא בחיים), "גן ריקי"(גילי), "כריתת ראש"(הרופא), "אמדיאוס"(ונטיצ'לי), "ביקור הגברת הזקנה" (הכומר), "על החיים ועל המוות"(ביאליק), "מחול המוות"(קורט), "הבחורים בדלת ממול"(נורמן), "הבעל הנצחי"(פבלובסקי), "ההולכים בחושך"(המחכה), "קן הקוקיה"(צזוויק), "אכזר מכל המלך", "בשפל", "מעגל הגיר הקווקזי", "הנפש הטובה מסצ'אן", "יומנה של אנה פרנק"(מר דיסל), "אזהבים את אופל", "מותו של סוכן"(צ'ארלי), "חתול רחוב"(פושון), "בגדי המלך"(סזארו), "נמר חברבורות"(עקיבא חיות), "רומנטיקה" (תובע), "אנטיגונה", "משוגעת", "טיקוצ'ין", "הזוג המוזר", "ביקור הגברת הזקנה"(קובי העיוור/הופבאואר), "מירלה אפרת"(נחומצ'ה), "הסוחר מוונציה". בת. באר שבע: "אביב מתעורר"(הנס רילוב), "אדונן של שתי משרתות"(פנטלון), בת. לילדים ולנוער: "פּו הדב"(פו), "הלילה השנים עשר"(פסטה). בת. בית ליסין: "מלאכת החיים"(גונקל). בתיאטרון חיפה: "מי דואג לילד". בצוותא: "היריקה"(גידי). ת. הספריה: "עיין ערך אהבה"(וסרמן) בטלוויזיה: "זהו זה", "שכנים", "מבקר המדינה", "שלוה", "אשליות", "החצר", "פולישוק". בקולנוע: "דיזנגוף 99", "אוונטי פופולו", "הקרב על הוועד", "סודות משפחה", "הערת שוליים", "אני ביאליק"(ביאליק), "מיתה טובה".

מועצת הנאמנים של התיאטרון | יו"ר: אדריאן הרשקוביץ פרופ' מירה זכאי, יוכי דביר, דוד סיני, עמירה דותן דירקטוריון הבימה | יו"ר: נורית דאבוש | סגן יו"ר: יוחנן צנן אסתי אפלבאום פולני, אמנון דיק, שאול משעל, בן עמי עיב, יוסי שחק, דורלי אלמגור מנכ"ל: אודליה פרידמן | מנהל אמנותי: אילן רונן | סמנכ"ל: בני צרפתי

במאי בית וחבר הנהלה אמנותית: חנן שניר, משה קפטן
 מנהלת מחלקה אמנותית ומלהקת: רות טון-מנדלסון
 מנהל כספים: יגאל ספיבק
 דוברות ויחסי ציבור: ריאל שמיר בלאט
 מנהלת פיתוח עסקי וגיוס משאבים: יונית וייס

שחקני התיאטרון:

אקי אבני, אורי אברהמי, אלינור אהרון, נירית אהרוני-שוויצר, עודד אהרליך, ג'סיקה אוזן, טלי אורן, תמר אילנאי, דורון אורן, אושרת אינגרשט, גורלי אסכנדר, גיטל אלבחר, נצר אלוני, אביב אלוש, גילה אלמגור, אהרון אלמגור, עידן אלתרמן, רונית אפל, עמית אפשטיין, נעמה ארמון, דפנה ארמוני, אורי בנאי, אורי בדר, עמוס בוארון, רותם בלוטניק, ריקי בליך, עירית בנדק, שמיל בן-ארי, טליה בן-מז"ל, שמחה ברבירו, שלומי ברטנוב, עידו ברטל, שריידי גבארין, דוית גביש, מרים גבריאלי, רינת גולדמן, שושה גורן, גלית גיאת, לאה גלפסטיין, אשטו גספריאן, אילנית גרשון, תמר דהן, גבי אוהד-דוד, יבגניה דוידנה, יואב דובט, נותן דטנר, רן דנקר, אורי הוכמן, חרברט מניג, דור הררי, אמנון וולף, גיא ז-ארץ, ניר זליחובסקי, אורן חבוט, ענת חדיד, סיגי חזמה-פריצק, ענת טוביה, לירון יואלי, ריה ישראל, דני ישראליש, איציק כהן, יעקב כהן, שמועליק כהן, שמעון כהן, שבי כהן, מיכאל כורש, לילך כספי, אדם להב, מוטי לוגסי, לירון לוי, קובי ליבנה, אמיר לוי, אילן ליבוביץ, חותי לנדאו, קובי מאור, תות מולאור, הראל מורד, רוי מילר, רינת מטטוב, ראדה מן סולמן, מאיה מעוז, שפי מרציאנו, ערן חגי נויברג, אלון נוימן, לואי נופי, נעמה נחום, אורית נחמיאס, דוריס נמני, נתן נבתון, דניאל סבב, שחף סגל, עמי סמולרצ'ק, גאסן עבאס, דורון עמית, חרברט פולק, רובי פורת-שוכל, אסנת פישמן, מיקי פלג, הילה פלדמן, אלינור פלקסמן, נעמי פומבוויץ, גיל פרנק, פיני קדרון, אבי קושניר, יותם קושניר, דבורה קידר, רותם קיני, ליא קניג, טטיאנה קוליס-אוליייר, גיל קפטן, רועי קקון, אלכס קורל, נתן רביץ, ארז רב, אילית רובינסון, אורנה רוטברג, שחר רז, דור רייב, דב ריזר, פולי רשף, סנדרה שדה, יגאל שדה, נגה שחן, ניר שיבר, קארין שיפירן, אילל שטטר, הילה שלו, יובל שלומוביץ, תומר שרון, גלי תגר, יון תומרקין, יפה תוסיה-כהן

השחקנים הוותיקים:

יהודה אפרוני, ישראל בידרמן, שלמה בר שביט, חולף ברין, מרים זוהר, שמואל עצמון, פיניה פרח, דליה פרידלנד, אתל קובינסקה, אלכס פלג

מנהלה:

מנהלת לשכת מנכ"ל: עינת שחם-יעקבי
 עוזרת למנהל אמנותי: נגה אשכנזי
 מנהלת כוח-אדם: שוש בן-דוד
 פקידת כוח-אדם: שני חנן

אחזקה:

מנהל הבית: חיים אמויאל
 חשמלאי הבית: סלומון עובדיה
 מרכזיה: טלי דובינסקי, חוית כהן, יעלה סגל
 מנהל רכש וסדרנים: יניב איתן
 ס. מנהל מחלקת סדרנים: עמית אופנר, יוסי דיל
 סדרן אחראי: נתי חכים, בועז וולנשטיין
 מעיין גורדון, מיכל חזמן, קרן שני, טל ייגר, אסי אלגריסי

עוזרת חשב: נגה כהן

אחראית מחלקת כספים:

אורית מושקוביץ
 מוח' כספים: יפה אסרף, קרני בלנק, תקוה גחפי, שרית דניאל, קרן קורקוס

הנהלת חשבונות:

מנהלת חשבונות ראשית: שרה שדה
 מנהלת מדור שכר: אסתי גולדשטיין

מחלקת שיווק:

מנהל שיווק: יגאל הרטל
 מנהלת מכירות הבית: חתונה קיפניס
 עוזרת למנהל מחלקת שיווק: ענת נתן
 מנהלת מחלקת חינוכית: ניצה שכנר
 מנהל מחלקת שיווק מגזר עסקי:
 איתן אדר

שיווק פרויקטים ומכירה לקבוצות:

סיגל סויד, עינת גלעד, שיר סיני, קרן פרנקל

מנהל מחלקת שירות לקוחות-מנויים:

אילן וולשטיין

מנהלות משמרת: שני לוי, יפעת פרג' חסן

קופאים: שירלי כהן, רונית פרידמן

מחלקת הפקות:

מנהלת מחלקת הפקות: רויתל שקורי
 מנהלי הצגות: מיכל אייזיק, אבי גז, אנטה טרבלסי, דנה כץ-נעמן, חגית נמרודי, קארין סיגל, נועה ענתות, יעל פורת, דנה פלסר, דקלה פרבר, כנרת צור, דבורי ריס, עדו שנון

מחלקות הבמה:

מנהל מחלקות הבמה: מאיר אלון
 מנהל ייצור: איתן סיביליה
 עוזר למנהל מח' במה: אורן חדידה
 מחלקת במה: שמואל בושארי, גידי בלילתי, יוסי ברכה, משה דוד, טל זוהר, יצחק חיים, ניקי לוי, דוד מלכה, דרור מנדלסון, גיא פיילר, יוסי דבת, קונסטנטין מרקובאנו, מיכאל רוקובסקי, יוסף שרייבר, סלימאן שתאת
 נגרי: חני סלם
 מחלקת תאורה: יורק ארוושר, ראובן יצחק, ליאור ליון, אבי פקלר, רונן צור, יוסי רווח, שלומי שטרית, חזי שלמה
 עוזר למנהל מחלקת תאורה: איתן ממיה
 מנהל מחלקת קול ווידאו: אריק אביגדור
 סגן מנהל: ליליאנד פרג
 מחלקת קול: אוהד ורטנו, אסשה דולגוב, יאשה ניקולשיץ, שלומי גילר, מנור דודיאן, דפנה ביאליטסוק, שי זר, איציק נחמיאס, מאור עידן
 מנהלת מחלקת ייצור אבזרים:
 טלי זליגמן-שטוקהמר
 מחלקת אבזרים: יטלי רוזנפוט
 מעצבת ומנהלת מחלקת פיאות:
 אסנת שגיא

פיאניות: עירית אבידן, אווה אוסנה, ליאת אמיר, עינב וינשטיין-קרן, נדיה סמורגון, קוסי צ'באבה, לילך שם טוב

מנהלת מתפרה: לינה קלרין

תפירה: ואדים ליון, לודמילה קוזלוב

מנהלת תפעול אבזרים ותלבושות:

מינה בן לולו

מחלקת תפעול אבזרים ותלבושות:

עופרה אדרי, נועה אתגר, אלה בקר, נועה בקר, אושרית טרבלסי, אפרת כהן, הילה כהן, יוליה לוי, רונית מאק, ג'טה מילר, לירון מינקין, אביטל פלג, אברהם פפז, רחל צחמ, מיכל רואף, לינה שניר

אחראי ארכיון: רמי סמו

ארכיון הבימה פתוח לקהל

א' 10:00-12:00

ג' 10:00-14:00

ה' 14:00-18:00

טלפון: 03-5266720

מייל: archive@habima.org.il

להצגת "אדיפוס" תיאור מקרה

מנהל במה: יוסי ברכה זוהר טל
 תפעול תאורה: ליאור ליון/דימה חייט
 תפעול סאונד: מריה שצ'רבק/דני זיידקביץ
 תפעול תלבושות: אינה טוקר | תפעול אבזרים: אלה בקר
 תפעול פאות: עינב וינשטיין/אווה אוסנה

התיאטרון הלאומי הבימה מציג עונה של תיאטרון איכותי במיטבו

מחזאות ישראלית : מחזאות בינלאומית וקלאסיקה

חשמלית ושמה תשוקה

בשיתוף תיאטרון הקאמרי

מאת טנסי ויליאמס

נוסח עברי: רבקה משולחן בימוי: אילן רונן

אדיפוס המלך

מאת סופוקלס

גרסת הצגה ובימוי: חנן שנר

הקמצן

מאת מולייר

בימוי: אילן רונן

אבא גוריו

מאת שחר פנקס עפ"י בלזאק

בימוי: שיר גולדברג

חיזור גורלי

מאת ג'יימס דירדן

בימוי: משה קפטן

פאניקה

מאת רובין האודן

בימוי: אלון אופיר

ופתאום הגיע סתיו

מאת אריק קנובל

בימוי: איציק ויינגרטן

גבירתי הנאווה

מאת אלן ג'יי לרנר מוסיקה: פרדריק לאו

בימוי: משה קפטן

הכתה שלנו

בשיתוף תיאטרון הקאמרי

מאת טדיאוש סלובודז'אנק

בימוי: חנן שנר

מירלה אפרת

מאת יעקב גורדין

עיבוד ובימוי: חנן שנר

החייל האמיץ שווייץ

מאת יוסף אל-דרור עפ"י ירוסלב האשק

בימוי: משה נאור

הסוחר מוונציה

מאת ויליאם שייקספיר

בימוי: אילן רונן

משהו טוב

מאת איילין מרפי

בימוי: רועי הורביץ

ונוס בפרווה

מאת דיוויד אייבס

בימוי: אילן אלדד

יהוא

מאת גלעד עברון

בימוי: אילן רונן

הבן הטוב

מאת שי גולדן

בימוי: איציק ויינגרטן

אלוהים מחכה בתחנה

מאת מאיה ערד

בימוי: שי פיטובסקי

נעצר בחצות

מאת מארק הייגרסט

בימוי: משה קפטן

עת דודים

מאת רועי רשקס

עפ"י ספרה של מירי רון

בימוי: איציק ויינגרטן

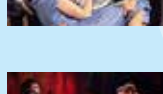

המאהב

מאת שחר פנקס

עפ"י ספרו של א.ב. יהושע

בימוי: שיר גולדברג

השבועה

מאת שי פיטובסקי ובימויו

עפ"י "מעשה בירושלמי"

אדם לא מת סתם

מאת שחר פנקס

עפ"י דבורה בארון

בימוי: שיר גולדברג

החולה היהודי

מאת רשף ורגב לוי

בימוי: אלון אופיר

ארץ חדשה

מאת שי פיטובסקי ושחר פנקס

בימוי: שי פיטובסקי

בוסתן ספרדי

מאת יצחק נבון

בימוי: צדי צרפתי

בקרו: המחזמר "אוויטה"

מאת טים רייס ואנדרו לוי וובר
בימוי: משה קפטן

אגודת ידידי הבימה

אגודת ידידי הבימה תומכת בפרויקטים מיוחדים ושותפה בעשייה התרבותית והחברתית-קהילתית של התיאטרון. אנו, באגודת הידידים של התיאטרון הלאומי, גאים להיות חלק מהווייה שאינה מפסיקה להתחדש, גם בגוף – המשכן המחודש של התיאטרון וגם בנפש – טיפוח ושכלול היצירה והשפה האמנותית. אגודת הידידים של תיאטרון הבימה, שמה לה למטרה לפתח את היצירה התיאטרונית ולאפשר לקהל צעיר, הן במרכז והן בפריפריה, ללמוד ולחוות, באופן בלתי אמצעי, את קסמה של אמנות התיאטרון. אגודת הידידים מכירה גם בחשיבות הדיאלוג עם מדינות שונות בעולם ועל כן מסייעת לתיאטרון, כחבר בארגון תיאטרוני אירופה המכובד, ה-UTE, בנסיעותיו לחו"ל ובחשיפת היצירה הישראלית בתיאטרונים רבים בעולם ופיתוח הדיאלוג עם יוצרים ואנשי תיאטרון ממדינות שונות.

י"ר אגודת ידידי התיאטרון הלאומי הבימה: עו"ד, ציפי רובין

חברי הנהלה:

ארליך גל, הראל אורה, חיימוביץ רונית

לנדאו ליאורה, סביר רינת, רביד נאווה

רוזנברג ריקי - גזברית כבוד, חפץ סיגליה

מייסדת ונשיאת כבוד: גולדנברג אורה

מזכ"ל: כהן פולין

ידידים הבימה

<p>קורט אורי ועפרה קוריציני נירה קז נילי וישראל קפלן שרה קצין יהודית קרן מיקה רוחי קריב נילי רב חן רפי רב-הון יעל רבינוביץ רונית רביד נאווה ואברהם הרב רני והילה רובין ציפי ופנחס רובינשטיין מיכל ומאיר שמגר רוזנברג ריקי רוטר גבריאל ואסתר רז אייל וריקי ריס איטה רפפורט עירית שגיב לזיקה עמי וטדי שווסטר דליה שטראוס בן דרור רעיה שלינגר שמואל שפיגלר רותי שקד שושנה וישעיהו שקד חיה רות לבהר שרון שריזלי דניאלה ודני שרף רותי ואהרון תאומים מושיק ועירית תשובה יצחק וחייה</p>	<p>כהן פיני ופנינית כרמל שוש לוי גיטה ליאון אמנון ומלכה ליבאי דוד לנדאו מרינה ואילן בן זאב לנדאו ליאורה ואלי לנדסברג ברונז לנדסברג דיתי ואלכס לסט רותי וגבי מאור גליה ויהושע מטולון מוריאל וענת מיתר עפרה ואלי אפשטיין מלמד אלדד ודליה נאמן אייבי ודליה נמרודי עופר ורוית נתנאל ענגי ועוזי סביר רינת סגול טובה וסמי פרופ' סוארי יצחק ועדיה סטיבה אורה ואיתן סמית רלי סלע יהודית סדן שמחה עזריאלנט איה פדרמן ליאורה ומיכאל פישמן טובה ואליעזר פלדמן איה וזאב פלידבראום מייק פרופר אתי וגד פרופ' פרשקר יוסף ודליה קונדה אפרים וציפי</p>	<p>גבאי נרדה ועזרא גוטמן רותי ויואב גולדנברג אורה גור אלן גורביץ מוניק גורביץ אריאלה וגרשון גיגר מיכה ושרה גלר אתי ואהוד גרינברג יפית ודר' בני ארד גרנות נעמי ויוסי דואק אבלין דנקנר אורלי ונוחי החברה לישראל הורוביץ דליה הירש תמי הכהן יעקב וציפי דר' אביקם ואורה הראל וילנר חגית זמיר רינה ויצחק זיו צבי וג'וספין זרניצקי אורה ויוסי חיימוביץ רונית חכמי קנפר ניצה חכמי יוסף דוד חנן אריה ופסיה טייק עירונה טייק יהודית ודר' הנרי טלר גרען ים שחור נעמי ומנחם ינאי שלמה ואהובה יפו עלזיה כהן אלי ואיילה</p>	<p>אבידן בריר ברוריה ודר' אברהם בריר אדלר רונית וראובן אהובי יגאל אור מיכאלה ותיאודור אחטוב אורינבסקי ארהה אפרת צבי ודרורה אונגר יעל ורומי אייזקסון אירית אילין שרה אלאלוף שרה אלאלוף אילנה ולקי אלון אידה ושמעון אלחנני איטה אלקון עידית אלרוזי רונית אפרתי אורית ודוד אקרשטיין סטפני וג'ורא ארליך גל ומישל ארליך מירה וג'ורא ארקין דוריס ומורי בארינבויס צביקה ונטלי בלנש קיי בלומנטל נעמי בנק לאומי בנק הפועלים בהר יוסי ועירית בר ריבה וצבי בר שלמה ברק אהרון ואליקה ברטפלד אסי ברניצקי קוני ודן גבריאל עדנה וארנן</p>
--	---	--	--

N 65° 19' 6.7" - W 137° 20' 14"

SEVERAL DAYS' WALK FROM ANY TRACE OF MANKIND

Suffused with the pioneering spirit of the far North and the epic journeys of sled dogs across the frozen expanse of the Arctic, the TUDOR Heritage Ranger is the reinterpretation of a classic, a fusion of sophistication with the demands of an untamed environment. The epitome of functionality, its bund strap, satin-smooth finish and understated dial are just some of the features through which the modern city dweller can glimpse a mythical bygone world. And hear the call of the wild.

TUDOR HERITAGE RANGER

Self-winding mechanical movement, waterproof to 150 m, steel case 41 mm.
Visit tudorwatch.com and explore more.

TUDOR
WATCH YOUR STYLE

ארו-אסיה יבואנים בלעדיים-שדרות שאול המלך 1 ת"א טל. 03-6857520 ■ ROLEX SHOW אכן גבירול 36 ת"א 03-9685222 ■ ROLEX SHOW ירושלים אלרוב שדרות ממילא 02-56634332
08-6337002 מילר ירושלים אלרוב שדרות ממילא 02-6223414 ■ גולד טיים רחוב קינג ג'ורג' 8 ירושלים 02-6255883 ■ ROLEX SHOW אילת שד' לה כולכרד מלון רויאל גרדן 08-6337002
03-6419288 ROLEX SHOW רעננה רחוב אחוזה 88 טל 09-7463046 ■ מרכז השעון והתכשיט אחוזה 108 רעננה 09-7453282 ■ חיפה MULLER חורב 18 טל. 04-8348589 ■ מילר קניון רמת אביב 03-6419288
03-6099669 מילר קניון הזהב ראשליצ' 03-7444110 ■ שניידר מרכז השעון ברודצקי 15 ת"א 03-6414073 ■ כל טיים דבנש תכשיטים בע"מ ימיהו 6 ת"א 03-5461547 ■ ע. גוטלהף ייצעמן 2 ת"א 03-6099669
03-9757050 פריים טיים שטניו יוקרה מתחם הכרסה הרקון 15 רמת גן 03-6134003 ■ יד הזהב רוטשילד 58 חדרה 04-6322845 ■ אסטורל קראוזה 8 נתניה 09-8617374 ■ השטרן דייוטי פרי 03-9757050
תכשיט ברקוביץ מוהליכר 3 פי"ת 03-9313187 ■ אמה מיה בוטיק תכשיטים קניון ארנה הרצליה 09-9582120 ■ www.euro-asia.co.il

תכנית סוף שבוע קל

נהנים ממגוון בילויים לכל המשפחה

ההטבות ניתנות למימוש **בכל ימות השבוע**, כולל חגים וחופשים.
ניתן ליהנות ממספר הטבות במקביל.

1+1 מתנה

על ארוחות בוקר
ארוחות בוקר או קפה ומאפה ברשת
ובמכון בתי קפה נוספים

1+1 מתנה

על כ-90 הצגות ילדים
השיחים המשתקים - רינה בנאי • חימוקן וההירון
• סבא טוביה • טיף וטיף • ספר הכובל ועוד...

1+1 מתנה

על מגוון המופעים
• מה קשור • עברית רבני ונידו טוב • כרי סחרוף
• אלי ומריאט • ריטה • שירי מימון ושמעון בוסקילה ועוד...

1+1 מתנה

על כ-60 אטרקציות
• לינה פארק • סופרלינד • עיר הנמלים • THE MAX
• ימית ספארק המים • פארק שמיים • מיני ישראל ועוד...

עושים את זה קל

הזמין עכשיו: www.cal-weekend.co.il | 8811*

ההטבה מותנית בביצוע עסקות חדשות בסכום של 1,500 ₪ ומעלה בכל כרטיסי Cal שברשותך בחודש הקלנדרי בו מומשה/הוזמנה ההטבה. אי עמידה בתנאי זה תחייב בעלות ההטבה כ-40 יום לאחר מועד מימושה הזמנתה. התכנים המצוינים במודעה אינם קבועים ועשויים להשתנות. תוקף התוכנית עד 7.8.14. פרטים מלאים בתקנון התוכנית באתר התמונות להמחשה בלבד. ט.ל.ח.